

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Теодора Иванова Калейнска,

ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий“, Философски факултет, катедра „Политически науки“

Относно: дисертационен труд за присъждане на научна степен „Доктор на науките“ по професионално направление 3.3. Политически науки /Изследвания на европейската интеграция /

Автор проф. дсн Георги Димитров Димитров

Тема

„Емпирична реконструкция на политическите взаимодействия в историята на българската интеграция в Европейския съюз“ (Изследване върху спомените на участници в процеса)“

Основание: участие в състава на научно жури, назначена със Заповед № РД-38-193 ОТ 12.04.2022 Г. Ректора на СУ „Св.Климент Охридски“

Обща характеристика на дисертационния труд

Предложеният дисертационен труд на проф. дсн Георги Димитров Димитров на тема „Емпирична реконструкция на политическите взаимодействия в историята на българската интеграция в Европейския съюз“ (Изследване върху спомените на участници в процеса)“ е успешен опит да се представи обобщена картина на политиката разбрана като институционален ред и подредба /polity/; на политиката, разбрана като политическа дейност /politics/ и на политиката, разбрана като действие, управление /policies/ , чрез изследване и анализ на спецификите на българската интеграция в ЕС.

Дисертационният труд е в общ обем от 827 стр, от които 803стр. основен текст, библиография от над 330 източника и документи на български и английски езици, две приложения, 25 илюстративни фигури и 16 таблици с емпирични данни. Изследователският текст е разположен в десет основни глави, в които участва и заключение, като след всяка глава е оформено заключение, което позволява да бъде направен плавен преход от защитени тези към следващи идейни позиции. Вътрешното съдържание е балансирано, има вътрешна логика, структурата е удачно подредена. Авторът прави въвеждане на изследователската и понятийната рамка на изследването в

основни понятия и категории в *първа и втора глава*, изяснява концептуалната рамка на изследването, обосновава предложения подход и методология на изследването като осъществява разглеждане на европейския интеграционен процес като политическо въздействие, предлагайки и преглед на различни теории, проследява Източното разширение в контекста на процеса на демократизация на страните-членки след падането на Берлинската стена. Както авторът сам посочва, „обект на изследването е връзката между *polity*, *politics* и *policies* на европейската интеграция на България, определящи степените и формите на европеизацията“ /стр.20/, предмет – „механизмите за интеграция в ЕС като въплъщение на характерен политически подход“ /стр.26/. Основна „методологична рамка е програма на международното сравнително проучване на европеизацията, реализирана чрез трансформациите в сектора на регионалната политика в СЦИЕ (Hughes, Sasse, Gordon 2005)/стр.26-28/, а в основата на методологията е емпирично изследване и анализ, което позволява реконструкция на българската интеграция в ЕС през спомените на 47 ключово важни участници в нея. Авторът обособява и прави интерпретация на 8638 отделни смислови акцента в груповия дискурс. На основата на обобщаване на изключителен обем информация, набрана в емпиричното изследване, авторът представя, а в хода на цялата предложена работа, защитава своята теза, че „Източното разширяване на ЕС есе откроява като *уникален и удивителен исторически процес*.... Той преобразува не само пост-комунистическите общества, кандидатстващи за членство в ЕС, но и самия Съюз. в хода на неговото разгръщане самият той се променя качествено чрез преобразуване – по неговата собствена вътрешна логика – на политическите цели, задачи и инструменти, както и темпото на реализацията му“ /стр.116/

В *следващите глави* на работата, авторът разглежда логично началото на преговорния процес, причините за интеграция в ЕС, текущата геополитическа ситуация в контекста на евроатлантическата интеграция, реакции и политики на отделни страни-членки, ролята на отделните институции в процеса, българските политически актьори в процеса на присъединяване. В *Заключението*, Георги Димитров обобщава и дава оценка на интеграция на България в ЕС, обобщава поуките от изследването на процеса на интеграция в ЕС за бъдещи предприсъединителни процеси на интеграция на нови страни-членки.

Оценка на научните и научно-приложните резултати

Позволявам си да смятам, че представеният дисертационен труд се отличава с научни и научно-приложни резултати и достойнства, които бих искала да отбележа, а именно

На *първо* място, подложената на изследване проблематика е много актуална в момента, но и ще продължи да бъде такава поне следващото десетилетие, а може би и по-продължително с оглед използване на поуците от Източното разширяване, и в частност българската интеграция в контекста на разширяването на Западните Балкани, както и всяко следващо разширяване. Детайлното изследване на българския урок от процеса на разширяване, анализа на ролята на различните политически актьори в него, богатата палитра и динамика от национално-европейско, от геополитически и ситуационен анализ, биха били полезно четиво в цялостния процес на присъединяване на Западните Балкани за различни типове аудитории, изследователски, партийни, практики.

На *второ* място, ясно се откроява и отлично се съчетава социологическия и политологичния подход в предложената работа, като Георги Димитров защитава една богата методологическа рамка, която и насища със завиден изследователски материал в резултат на проведеното изследване. На основата на интервюта-спомени от участници в процеса на интеграция на РБългария в ЕС, авторът успява да реконструира и пресъздаде мястото, ролята и взаимодействията на различните политически актьори в процеса на българската интеграция в ЕС. Намирам подхода за оригинален и интересен, а добрият подбор и обработка на информацията са довели до интересни изводи и резултати. Смятам, че определено подобно изследване обогатява наличната база с изследвания за европейската интеграция, като съчетава исторически, мемоарния, политологически, социологически подходи.

Трето, авторът прави задълбочен преглед на историческите периоди и етапи на българската интеграция, с познаване анализира ролята на различните участници в него, което му позволява да направи сериозен политологичен анализ, и да изведе заключения за поуците от протичащите процеси. Изследването безспорно обогатява както историческото, така и политологичното познание, литературата по европейска интеграция и процесите, свързани с водените основни политики, привнасяйки и аргументацията от емпиричното изследване, което позволява да се приеме споделеното виждане на автора, че това може да бъде основата на потенциална историческа банка.

Четвърто, изследването е с ясно очертан интердисциплинарен характер.

Пето, авторът убедително е защитил тезата си, че българското присъединяване се подчинява на собствена, специфична логика. Обяснявайки „разминаване между изискванията за присъединяване и задълженията на членството в ЕС“, авторът аргументира тезата си, че именно тази специфична политика към България е и обяснение за нейния незавършен резултат.

Шесто, разгледана и осветлена е геополитическата страна на присъединяването на България, присъединяването към НАТО в пълното разбиране, че цялостният процес е не само предпоставка за успешна евроатлантическа интеграция, но и политическо постижение и е определящо за интеграцията с ЕС.

Оценка на автореферата

Авторефератът предлага обща характеристика на дисертационния труд, структура, представяне на съдържанието по отделните глави, на теоретико-методическите задачи и постигнати резултати и изводи. Предложена е справка на основните приноси. Считаю, че автореферът представя пълно и коректно съдържанието и същността на представения дисертационен труд.

Нямам критични бележки към дисертационния труд.

Заклучение

Представеният дисертационен труд напълно отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав на Република България и на правилника за прилагането му, както и на Правилника за реда за придобилане на научни степени и заемането на академични длъжности на СУ „Св.Климент Охридски“ за придобиването на научна степен „Доктор на науките“. Предложен е напълно завършен изследователски труд, в който е налице комплексно научно-теоретично и научно-практическо изследване с открит характер, темата е значима, актуална, предложен е нов изследвателски подход, представена е професионално и компетентно.

Високо оценявам представения дисертационен труд „Емпирична реконструкция на политическите взаимодействия в историята на българската интеграция в Европейския съюз“ (Изследване върху спомените на участници в процеса)“ от Георги Димитров Димитров и предлагам на членовете на научното жури да вземат

решение за присъждане на научна степен „Доктор на науките“ в професионално направление 3.3. Политически науки /.

30 юни 2022г.

Велико Търново

Изготвил становището:

/доц.д-р Теодора Калейнска/